

Zdravotní tělesná výchova – Slovník pojmů

Abdukce	odtažení, odchýlení
Addukce	přitažení, pohyb směrem k ose těla, končetiny
Agonista	sval vykonávající pohyb v určitém směru (hlavní vykonavatel pohybu)
Aerobní	práce svalů a metabolické procesy v nich probíhají za přítomnosti kyslíku
Akcelerace	zrychlení, zrychlování
Alergen	látka, která vyvolává alergickou reakci
Anaerobní	možnost svalových buněk vykonávat mechanickou práci při využívání energie uvolněné bez účasti kyslíku
Anorexie	nechutenství, porucha příjmu potravy, duševní nemoc spočívající v odmítání potravy
Antagonista	sval vykonávající opačný pohyb jako agonista
Anteverze	sklon dopředu
Antidepresiva	psychiatrické léky užívané ke zmírnění symptomů klinické deprese
Antidiabetika	léky užívané u cukrovky 2. typu
Antihistaminika	protialergické léky
Apendix	malý červovitý výběžek, který ústí v tlustém střevě
Artróza	degenerativní kloubní onemocnění
Arytmie	porucha srdečního rytmu
Astigmatismus	oční vada (nepravidelné zakřivení rohovky)
Ateroskleróza	degenerativní onemocnění cévních stěn
Atopie	nejobvyklejší druh alergického mechanismu, dědičně založený sklon k alergickým reakcím
Atrofie	zmenšení, ztenčení normálně vyvinutého orgánu, tkáně, buňky
Avulze	odtržení, vytržení anatomického útvaru
BMI	index tělesné hmotnosti (Queteletův index)
Bradykardie	zpomalení srdeční frekvence
Bránice	svalová přepážka mezi hrudní a břišní dutinou, hlavní dýchací sval
Bronchodilatancia	protialergické léky rozšiřující průdušky
Bulimie	porucha příjmu potravy
Cervikobrachiální syndrom	porucha krční páteře s vyzařováním bolesti do oblasti horních končetin
Cyanóza	namodralé zbarvení kůže a sliznic při nedostatečném okysličení krve
Diastáze	rozestup, rozdvojení
Dilatace	rozšíření, roztažení, zvětšení
Distorze	podvrtnutí, vyvrtnutí

Dyskalkulie	specifická porucha učení v matematice
Dyslexie	specifická vývojová porucha učení při čtení
Dysortografie	specifická porucha učení v pravopisu
Elektromyografie	vyšetřovací metoda založena na snímání povrchové svalové aktivity
Entezopatie	onemocnění začátků či úponů šlach určitých svalů
Endometrium	děložní sliznice, vnitřní slizniční výstelka děložní dutiny savců
Endorfiny	malé proteinové molekuly produkované buňkami v nervovém systému a dalších částech těla
Estrogeny	pohlavní hormony
Extenze	natažení, napínání
Elevace	pohyb vzhůru, zvedání
Everze	obrácení, převrácení
Facilitace	zesílení reflexu nebo jiné nervové aktivity
Fascie	vazivový obal svalů
Flexe	ohnutí, ohýbání
Fosgeny	velmi jedovaté plyny
Fobie	iracionální, chorobný strach
Gangréna	odumření živé tkáně, která podléhá dalším změnám, obvykle působením bakteriální infekce
Gestageny	pohlavní hormony
Glaukom	neboli zelený zákal je označení pro určitý typ poškození zraku, při kterém dochází k degeneraci a odumírání zřetivého nervu
Glomeruloskleróza	onemocnění ledvin, ke kterému dochází při diabetu, charakterizované ukládáním hyalinu v mezivlásečnicových prostorách ledviny
Glukokortikoidy	steroidní hormony tvořené kůrou nadledvin
Glykémie	termín používaný pro vyjádření koncentrace glukózy v krvi
Hemoftalmus	krváčení do oka, zejména do sklivce
Hirzutismus	nadměrné ochlupení mužského typu u žen
Hluboký stabilizační systém	hluboko uložené svaly zabezpečující stabilizaci páteře
Homeostáza	udržování stálosti vnitřního prostředí organismu
Hyperglykémie	zvýšení hladiny cukru v krvi nad normu
Hypoglykémie	snížení hladiny cukru v krvi pod normu
Hypercholesterolemie	zvýšená hladina cholesterolu
Hyperlordóza	nadměrné prohnutí bederní části páteře
Hypermetropie	optická vada zraku (dalekozrakost)
Hypermobilita	nadměrná kloubní pohyblivost
Hypertenze	vysoký tlak krve v tepnách
Hypochondrie	psychická porucha charakterizována úzkostným sebezpozorováním a strachem z nemoci
Hypomobilita	omezená kloubní pohyblivost
Hypotonie	snížené napětí (např. svalů)
Hypertrofie	zvětšení, nadměrný růst některého orgánu nebo jeho části

Hypertrichóza	zvýšené ochlupení
Hybný stereotyp	základní jednotka hybnosti, dočasně neměnná soustava podmíněných a nepodmíněných reflexů, která vzniká na podkladě stereotypně opakujících se podnětů
Cholecystitida	zánět žlučníku
Impingement syndrom	funkční bolestivé postižení ramene
Imunoprolaktika	léky na imunologicky podmíněné choroby
Inervace	zásobování nervovými vlákny
Inkontinence	samovolný únik moči
Katarakta	neboli šedý zákal, oční onemocnění, při kterém dochází k postupnému zkalení čočky
Ketoacidóza	akutní metabolická komplikace diabetu vyvolaná nedostatkem inzulínu
Ketolátky	látky kyselé povahy vznikající v játrech jako vedlejší produkt spalování tuků
Kinantropologie	vědní obor zkoumající strukturu a vliv pohybu na člověka
Kinestetický	pohybový, motorický
Kinetóza	neboli nemoc z pohybu, nepříjemně vnímaný fyzický stav, který může být vyvolán pohybem dopravních prostředků
Kineziologie	věda o mechanických zákonitostech pohybového ústrojí člověka
Klimakterium	neboli menopauza, období vyhasínání pohlavního cyklu ženy
Klimatoterapie	léčení v příznivém nebo léčebném podnebí
Kognitivní	mající poznávací význam
Kontrakce	stah, smršťování, zmenšování
Kontraktilita	stažitelnost, smrštitelnost
Kortikoidy	ve smyslu léky, synteticky vyrobené hormony se schopností potlačit imunitní reakce
Lokomoce	pohyb v prostoru pomocí svalové činnosti
Malnutrice	stav výživy, který nepokrývá všechny potřeby člověka
Mortalita	úmrtnost, demografický ukazatel počtu úmrtí v poměru k počtu obyvatel
Motorika	souhrn tělesných pohybů člověka
Metabolismus	látková přeměna
Mukolytika	látky snižující viskozitu hlenu
Myopie	oční vada (krátkozrakost)
Napínací reflex	automatická obranná reakce svalu na jeho rychlé a prudké protažení
Nepodmíněný reflex	vrozená, automatická reakce nervové soustavy
Neurastenie	druh neurózy, souhrn duševních a tělesných příznaků, pro něž je charakteristická tzv. dráždivá slabost
Neuroleptika	léky – psychofarmaka používaná při léčbě psychotických poruch
Neuropatie	nezánětlivé poškození funkce a struktury periferních nervů
Neuróza	psychická porucha, bez prokazatelné chorobné změny nervstva
Ontogeneze	individuální vývoj jedince od zárodečného vývoje do zániku
Oxygenoterapie	léčebná a regenerační metoda založená na principu inhalace

	přiměřených dávek kyslíku
Palpace	vyšetření pohmatem
Podmíněný reflex	nové a dočasné nervové spojení
Pohybový aparát	soustava tvořena kostrou, příčně pruhovaným kosterním svalstvem, klouby vazy, šlachy, chrupavky
Polohocit	komplexní smysl zprostředkovaný mnoha druhy receptorů (hluboké čítí)
Polyurie	chorobně zvýšené vylučování moči
Posturální stereotyp	stereotyp držení těla
Posturální svaly	svaly zabezpečující vzpřímený postoj (antigravitační)
Proteinurie	stav, charakterizovaný zvýšeným množstvím bílkoviny v moči
Preskripce	předepsání
Progrese	postup, šíření, pokračování
Prevalence	obecné rozšíření, demografický ukazatel, poměr počtu nemocných k počtu obyvatel
Proprioreceptory	smyslový receptor, který vnímá polohu a pohyby jednotlivých částí těla
Psychogenní	psychického původu, způsobený duševním procesem
Psychomotorika	specifická pohybová aktivita, jejímž cílem je prožívání radosti z pohybu
Receptor - čidlo	
Respirace	dýchání, vdechování, proces výměny plynů mezi organizmem a zevním prostředím
Reverzibilní	schopný zpětného procesu, vratný
Senzibilizace	rozšíření, zvýšení citlivosti
Senzomotorika	soubor procesů spojující oblast smyslovou a motorickou (pohybovou)
Skolióza	boční a rotační vychýlení páteře
Somatotyp	souhrn tvarových a funkčních tělesných znaků lidského těla
Spasmus	křeč, sevření, vůlí neovlivnitelná svalová kontrakce
Speleoterapie	alternativní léčebná metoda využívající klimatu jeskyní, podzemních prostor
Spirometrie	funkční vyšetření plic
Spondylóza	degenerativní onemocnění páteře
Sporttestr	měřič tepové frekvence
Surdopedie	vědecká disciplína zabývající se jedinci s poruchami sluchu
Sympatikotonie	zvýšené působení sympatického nervstva u některých osob jako součást jejich psychosomatické konstituce
Symptomatologie	nauka o příznacích nemocí (zjišťování příznaků choroby)
Syndesmóza	pevné vazivové spojení kostí
Synergista	sval, který se zúčastňuje stejného pohybu jako agonista (pomocný sval)
Synoviální tekutina	tekutina obklopující klouby
Svalová nerovnováha	funkční porucha pohybového aparátu, projevující se přítomností zkrácených a oslabených svalových skupin s poruchou držení a pohybu trupu
Tachykardie	zrychlení srdečního rytmu

Taktilní	dotykový, hmatový
Tenze	napětí, tlak
Tonus	napětí živé tkáně
Tranquilizéry	léky na uklidnění
Ulcerace	tvoření vředů
Utilizace	využití, zužitkování
Varixy	křečové žíly jasně viditelné pod kůží
Vertebrogenní poruchy	poruchy páteře projevující se její bolestí